

CENTRUM BADANIA OPINII SPOŁECZNEJ

SEKRETARIAT 629 - 35 - 69, 628 - 37 - 04

ZESPÓŁ REALIZACJI

BADAŃ

INTERNET:

621 - 07 - 57, 628 - 90 - 17

<http://www.cbos.pl>

UL. ŻURAWIA 4A, SKR. PT. 24

00 - 503 W A R S Z A W A

TELEFAX 629 - 40 - 89

E-mail: sekretariat@cbos.pl

BS/107/107/98

OPINIE O ZWIĄZKACH ZAWODOWYCH

KOMUNIKAT Z BADAŃ

WARSZAWA, SIERPIEŃ '98

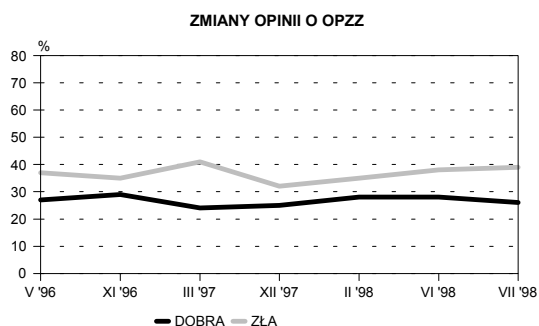
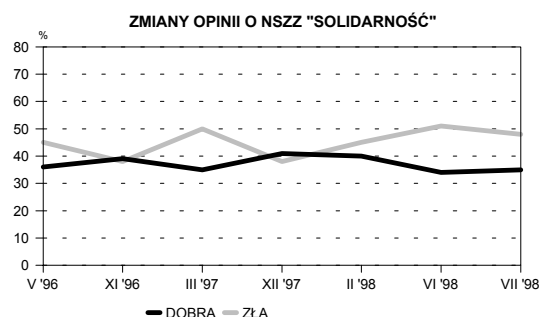
PRZEDRUK MATERIAŁÓW CBOS W CAŁOŚCI LUB W CZĘŚCI ORAZ WYKORZYSTANIE DANYCH EMPIRYCZNYCH
JEST DOZWOLONE WYŁĄCZNIE Z PODANIEM ŹRÓDŁA

W porównaniu z badaniem czerwcowym opinie o działalności obu central związkowych niewiele się zmieniły. W tygodniach poprzedzających naszą sondaż¹ nie odbyła się żadna akcja protestacyjna, która mogłaby wpłynąć na obraz związków, a krytyka rządowych programów restrukturyzacji górnictwa i hutnictwa ze strony działaczy związkowych nie jest, jak się wydaje, na tyle głośna, by mogła wpłynąć na oceny działalności związków w skali ogólnopolskiej.

Tabela 1. Oceny działalności związków zawodowych w procentach

Związki zawodowe	Oceny*	Wskazania respondentów według terminów badań							Zmiany VII '98 - VI '98
		V '96	XI '96	III '97	XII '97	II '98	VI '98	VII '98	
NSZZ „Solidarność”	dobra	36	39	35	41	40	34	35	+1
	zła	45	38	50	38	45	51	48	-3
OPZZ	dobra	27	29	24	25	28	28	26	-2
	zła	37	35	41	32	35	38	39	+1

* Pominięto „trudno powiedzieć”.

¹ Badanie „Aktualne problemy i wydarzenia” (98), 16-21 lipca '98, reprezentatywna próba losowo-adresowa dorosłych mieszkańców kraju (N=1058).

Oceny uzyskane w lipcu potwierdzają wcześniejsze spostrzeżenie, że związki zawodowe należą do instytucji zajmujących najniższe miejsca w naszym rankingu instytucji². Szczególnie uderzający jest wysoki odsetek negatywnych ocen działalności NSZZ „Solidarność”, utrzymujący się od początku roku, jakkolwiek w ostatnim okresie odnotowaliśmy niewielką poprawę opinii.

Nieco lepiej pod tym względem przedstawia się wizerunek OPZZ - ocen negatywnych jest znacznie mniej, ale mniej też jest opinii pozytywnych. W jakimś stopniu wpływa na to fakt, że dwukrotnie więcej osób (35%) niż w przypadku „Solidarność” (16%) nie ma zdania na temat działalności OPZZ. Ponadto uwikłanie „Solidarność” w politykę, bezpośrednie zaangażowanie jej działaczy w rządzenie, może nie tylko sprzyjać wyrobieniu sobie zdania na jej temat, ale też być źródłem bardziej negatywnych ocen.

Społeczne zróżnicowanie opinii o związkach zawodowych jest stosunkowo niewielkie. Można zwrócić uwagę na to, że osoby z wykształceniem wyższym, przedstawiciele kadry kierowniczej i inteligencji, pracowników umysłowych niższego szczebla oraz respondenci pracujący na własny rachunek (poza rolnictwem) są bardziej niż pozostałe kategorie badanych krytyczni w ocenach „Solidarność” (zob. tabele aneksowe). Bardziej pozytywnie niż inni oceniają natomiast działalność „Solidarność” mieszkańcy największych miast. Jednak czynnikiem, który silnie różnicuje oceny w tej sprawie, są deklarowane poglądy polityczne.

Działalność NSZZ „Solidarność” dobrze ocenia tylko nieco ponad dwie piąte (22%) osób o orientacji lewicowej, jedna trzecia deklarujących poglądy centrowe (33%) i niemal trzy piąte (57%) identyfikujących się z prawicą. Złe oceny są odpowiednio znacznie częstsze wśród osób o poglądach lewicowych (70%) niż centrowych (54%) czy prawicowych (31%).

W przypadku OPZZ zależność opinii od poglądów politycznych jest słabsza, ale również występuje. Wyraźniejsze natomiast jest w tym wypadku powiązanie ocen negatywnych z wykształceniem ankietowanych - im wyższy jego poziom, tym częstsze opinie krytyczne, zwłaszcza wśród przedstawicieli kadry kierowniczej i inteligencji (zob. tabele aneksowe).

² Zob. komunikat CBOS „Oceny działalności instytucji publicznych w czerwcu”, lipiec '98.

Opcje polityczne respondentów dają o sobie znać szczególnie wyraziście w ocenach działalności obu central związkowych wystawionych przez potencjalne elektoraty głównych partii i ugrupowań politycznych.

Tabela 2 w procentach

Elektoraty partii i ugrupowań politycznych	Oceny działalności NSZZ „Solidarność”		
	dobra	zła	Trudno powiedzieć
AWS	78	13	9
UP	43	47	10
UW	38	45	17
PSL	34	58	8
SLD	20	73	7

Tabela 3 w procentach

Elektoraty partii i ugrupowań politycznych	Oceny działalności OPZZ		
	dobra	zła	Trudno powiedzieć
SLD	43	33	24
UP	31	44	25
PSL	29	36	35
AWS	23	43	34
UW	18	58	24

W elektoracie AWS dominuje aprobatą działalności NSZZ „Solidarność”, a w stosunku do OPZZ wyraźnie przeważają opinie negatywne. Jednak najbardziej krytyczni wobec OPZZ są zwolennicy Unii Wolności. Wśród potencjalnych wyborców SLD jest odwrotnie - zdecydowana ich większość źle ocenia działalność „Solidarności”, a w stosunku do OPZZ przeważają dobre oceny, mimo że odsetek ocen negatywnych jest też znaczny.

Wśród zwolenników pozostałych partii opinie negatywne przeważają nad pozytywnymi w stosunku do obu central związkowych.

Porównując uzyskane wyniki z danymi z sondażu czerwcowego warto zwrócić uwagę na istotne zmiany w opiniach elektoratów PSL i Unii Pracy. Wyborcy gotowi głosować na Unię Pracy mają obecnie znacznie lepszą opinię o „Solidarności” niż poprzednio (wzrost ocen pozytywnych o 12 punktów procentowych i spadek negatywnych o 6), a elektorat PSL stał się znacznie bardziej krytyczny (wzrost ocen negatywnych o 13 punktów i spadek pozytywnych o 6 punktów).

W odniesieniu do OPZZ zarówno elektorat PSL, jak i zwolennicy UP są obecnie bardziej krytyczni (wzrost ocen negatywnych odpowiednio o 18 i 10 punktów), ale tylko wśród potencjalnych wyborców PSL towarzyszy temu odpowiedni spadek odsetka ocen pozytywnych - zwolennicy UP rzadziej niż dawniej nie mają zdania na ten temat.

W lipcu nie odnotowaliśmy istotnych zmian w ogólnej ocenie działalności obu central związkowych. Najważniejszym czynnikiem, który wpływa na opinie o nich, są poglądy polityczne deklarowane przez badanych, ale widoczne są też pewne zmiany w nastawieniu wobec nich związane z określonymi preferencjami partyjnymi respondentów.

Opracował

Włodzimierz DERCZYŃSKI

A N E K S

PODZIAŁ NA REGIONY W BADANIACH CBOS

1. Region północny:

09 woj. elbląskie
10 woj. gdańskie
17 woj. koszalińskie
26 woj. olsztyńskie
39 woj. słupskie
41 woj. szczecińskie

2. Region zachodni:

11 woj. gorzowskie
12 woj. jeleniogórskie
20 woj. legnickie
45 woj. wałbrzyskie
47 woj. wrocławskie
49 woj. zielonogórskie

3. Region środkowozachodni:

05 woj. bydgoskie
13 woj. kaliskie
16 woj. konińskie
21 woj. leszczyńskie
29 woj. piłskie
32 woj. poznańskie
44 woj. toruńskie
46 woj. wrocławskie

4. Region środkowy:

01 woj. warszawskie
07 woj. ciechanowskie
24 woj. łódzkie
30 woj. piotrkowskie
31 woj. płockie
34 woj. radomskie
37 woj. sieradzkie
38 woj. skierniewickie

5. Region wschodni:

02 woj. białkopodlaskie
03 woj. białostockie
06 woj. chełmskie
22 woj. lubelskie
23 woj. łomżyńskie
28 woj. ostrołęckie
36 woj. siedleckie
40 woj. suwalskie
48 woj. zamojskie

6. Region południowo-wschodni:

15 woj. kieleckie
18 woj. krakowskie
19 woj. krośnieńskie
25 woj. nowosądeckie
33 woj. przemyskie
35 woj. rzeszowskie
42 woj. tarnobrzeskie
43 woj. tarnowskie

7. Region południowo-zachodni:

04 woj. bielskie
08 woj. częstochowskie
14 woj. katowickie
27 woj. opolskie

Tabela 1. Jak by Pan(i) ocenił(a) działalność NSZZ "Solidarność"?

	(%)			
	Dobrze	Źle	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	35	48	16	1058
Płeć				
Mężczyźni	36	52	12	501
Kobiety	35	45	20	557
Wiek				
18-24 lat	32	46	21	147
25-34	40	47	14	188
35-44	35	53	12	212
45-54	33	54	13	209
55-64	37	50	13	133
65 lat i więcej	35	37	28	169
Miejsce zamieszkania				
Wieś	33	45	22	395
Miasto do 20 tys.	35	51	14	125
od 21 do 100 tys.	34	57	9	204
101-500 tys.	35	48	17	192
501 tys. i więcej mieszk.	45	41	14	140
Region				
Północny	37	44	19	112
Zachodni	35	54	11	121
Środkowo-zachodni	26	59	15	165
Środkowy	39	39	22	168
Wschodni	35	50	16	118
Południowo-wschodni	39	41	20	172
Południowo-zachodni	38	51	12	202
Wykształcenie				
Podstawowe	37	41	23	324
Zasadnicze zawodowe	36	49	14	303
Średnie	34	52	14	334
Wyższe	33	56	11	97
Grupa społ.-zaw. pracujący				
Kadra kier., inteligencja	27	57	16	89
Prac. umysł. niż. szczebla	36	57	7	107
Pracownicy fiz. - umysł.	34	51	15	72
Robotnicy wykwalifikowani	35	53	12	115
Robotnicy niewykwalifik.	41	44	14	67
Rolnicy	35	46	19	50
Pracujący na własny rach.	38	56	6	47
Bierni zawodowo				
Renciści	40	36	24	136
Emeryci	35	46	19	184
Uczniowie i studenci	25	51	24	55
Bezrobotni	37	47	17	79
Gospodynie domowe i inni	43	37	20	55
Pracuje w:				
sferze budżetowej	34	55	11	123
sekt. państw., publicznym	36	50	14	111
sp. właśc. pryw. i państwa	34	51	15	91
sekt. pryw. poza rolnict.	34	55	11	199
prywatnym gosp. rolnym	28	55	16	62
Dochody na jedną osobę				
Do 275 zł	37	45	18	174
276 - 399	38	49	13	178
400 - 549	34	49	16	257
550 - 799	33	55	12	135
Powyżej 799 zł	37	50	13	138
Ocena własnych war. mater.				
Źle	28	55	17	276
Średnie	38	43	19	495
Dobre	38	51	11	287
Udział w prakt. religijnych				
Kilka razy w tygodniu	43	39	18	61
Raz w tygodniu	39	44	17	535
Kilka razy w miesiącu	20	62	18	159
Kilka razy w roku	37	50	12	199
W ogóle nie uczestniczy	33	49	18	103
Poglądy polityczne				
Lewica	22	70	8	265
Centrum	33	54	13	292
Prawica	57	31	11	282
Trudno powiedzieć	26	36	38	218

Tabela 2. Jak by Pan(i) ocenił(a) działalność związków zawodowych skupionych w OPZZ?

	(%)			
	Dobrze	Źle	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	26	39	35	1058
Płeć				
Mężczyźni	29	46	25	501
Kobiety	24	32	44	557
Wiek				
18-24 lat	20	36	45	147
25-34	22	41	36	188
35-44	27	46	27	212
45-54	30	40	30	209
55-64	27	40	33	133
65 lat i więcej	29	26	45	169
Miejsce zamieszkania				
Wieś	27	32	41	395
Miasto do 20 tys.	32	36	31	125
od 21 do 100 tys.	27	46	27	204
101-500 tys.	27	40	33	192
501 tys. i więcej mieszk.	15	45	39	140
Region				
Północny	24	38	38	112
Zachodni	31	37	31	121
Środkowo-zachodni	29	38	33	165
Środkowy	21	39	40	168
Wschodni	27	43	30	118
Południowo-wschodni	25	35	40	172
Południowo-zachodni	26	40	33	202
Wykształcenie				
Podstawowe	28	30	42	324
Zasadnicze zawodowe	27	40	33	303
Średnie	24	40	36	334
Wyższe	23	55	22	97
Grupa społ.-zaw. pracujący				
Kadra kier., inteligencja	18	56	26	89
Prac. umysł. niż. szczebla	28	43	29	107
Pracownicy fiz. - umysł.	34	33	32	72
Robotnicy wykwalifikowani	26	45	29	115
Robotnicy niewykwalifik.	29	35	36	67
Rolnicy	17	40	44	50
Pracujący na własny rach.	27	39	34	47
Bierni zawodowo				
Renciści	26	33	40	136
Emeryci	30	33	37	184
Uczniowie i studenci	15	44	40	55
Bezrobotni	17	37	46	79
Gospodynie domowe i inni	38	26	36	55
Pracuje w:				
sferze budżetowej	29	45	26	123
sekt. państw., publicznym	27	37	36	111
sp. właśc. pryw. i państwa	30	37	33	91
sekt. pryw. poza rolnict.	24	49	27	199
prywatnym gosp. rolnym	23	40	37	62
Dochody na jedną osobę				
Do 275 zł	31	39	31	174
276 - 399	29	36	35	178
400 - 549	25	37	39	257
550 - 799	26	43	31	135
Powyżej 799 zł	30	43	26	138
Ocena własnych war. mater.				
Źle	23	40	37	276
Średnie	26	35	39	495
Dobre	29	43	28	287
Udział w prakt. religijnych				
Kilka razy w tygodniu	20	33	46	61
Raz w tygodniu	26	38	37	535
Kilka razy w miesiącu	24	43	34	159
Kilka razy w roku	29	42	29	199
W ogóle nie uczestniczy	30	34	36	103
Poglądy polityczne				
Lewica	42	34	24	265
Centrum	23	45	32	292
Prawica	23	49	28	282
Trudno powiedzieć	16	22	62	218